

Petr ŤAŽKÝ, Návrh expozice zámku Náchod.

Bakalářská práce

Historický ústav Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové,

Studijní obor: Prezentace a ochrana kulturního dědictví

Hradec Králové 2019, 83 stran.

Posudek vedoucího práce

Autor předkládá bakalářskou práci, která je věnována stávající instalaci na Státním zámku Náchod, jejímu hodnocení a zejména návrhu na možnou inovaci.

Úvod práce obsahuje poměrně obsáhlý historický úvod (str. 2 a násl.), který však není samoučelný, protože je posléze jedním z východisek autorova návrhu nových expozic na zámku.

Následně autor předkládá věcnou kritiku současného stavu prohlídkových tras, která vrcholí konstatováním, že současný stav zámeckých expozic a jejich provoz je neudržitelný.

V dalších partiích se autor věnuje podrobnému popisu proměn podoby interiérů a jejich vnitřního vybavení, přičemž jako zlomový okamžik se ukazuje přechod objektu do vlastnictví po r. 1945, kde např. na konfrontaci různých pramenů prezentuje rozdíly (!-zvýraznil ZZ) v rozsahu evidovaného vybavení před a krátce po 2. světové válce, přičemž např. pouze ztráta klíčů od jednoho z tresorů zachránila jeho obsah před vytracením (srv. str. 9). Dále autor popisuje velmi názorně působení tzv. Národní kulturní komise, která v duchu tehdejších představ památkové péče zpřístupňovala pracujícím lidu prostory ještě donedávna obývané feudály (srv. např. str. 10), a to včetně devastujících a necitlivých úprav v letech nadcházejících.

Tristní čtení je např. autorův popis reinstalací po roce 1952 včetně příkladů, jako např. když „...*Piccolominský sál byl osázen kolekcí bruselských tapiserií s názvem Život na venkovském sídle a dvěma rozměrnými piccolominskými plátny...*“ (str. 13), zatímco původně zde po dobu cca dvou staletí byla piccolominská rodová portrétní galerie. To se ale v doprovodné publikaci již návštěvníci nesměli dozvědět a bylo nutné pravdu nahradit smyšlenkou.

Nádech téměř absurdní grotesky mají pak instalační minely, kdy např. v r. 2017 byl učiněn pokus reinstalace kuřáckého (! – zvýraznil ZZ) pokoje na jídelnu, přičemž díky polovičatému řešení dnes „... *v kuřáckém pokoji návštěvníci obdivují příborníky s nádobím.*“ (str. 14)

V předložené práci považuji za velmi přínosné pasáže, kde autor zpřístupňuje dobovou turistickou příručku z konce 19. století s popisem vybavení zámku, který byl veřejnosti částečně přístupný již 70. letech 19. století. (str. 11 a násl.)

V kapitolách 3 a 4 podává autor zevrubný a věcně kritický popis a hodnocení současného stavu prohlídkových okruhů na státním zámku v Náchodě. Ten vyznívá odůvodněně a jednoznačně v potřebu zásadní reorganizace provozu a reinstalace expozic.

Návrhu na přípravu takové nové expozice se autor plně věnuje v další části své práce a nutno konstatovat, že tomu přistupuje velmi profesionálně a důkladně.

V prvé řadě provádí detailní posouzení stávajícího mobiliárního vybavení zámku Náchod, současně konstatuje části původního náchodského mobiliáře na jiných objektech a naopak upozorňuje na jednotliviny, které se zde ocitly v důsledku sozů odjinud.

Následuje velmi cenné a precizní posouzení historických inventářů - např. z r. 1732 uložených dnes v Rodinném archivu Piccolominiů Náchod ve Státním oblastním archivu v Zámrsku (str. 20 a násl.), dále z padesátých let 19. století z fondu Velkostatek Náchod v SOA Zámrsk (str. 23 a násl.) a zvláštní pozornost pak věnuje tzv. černým knihám, tj. soupisům veškerého vybavení památkového objektu provedeným Národní kulturní komisí v padesátých letech minulého století. (str. 26 a násl.).

Na základě zevrubného posouzení vlastního (původního a autentického mobiliárního fondu), s přihlédnutím k historickým skutečnostem spojeným s objektem a konkrétními dispozičními podmínkami zámku navrhuje autor vytvořit dva nové prohlídkové okruhy vázané konkrétně na realie náchodského objektu:

- a) **Piccolominiové na Náchodě** (str. 26 a násl.)
- b) **Poslední náchodská knížata** (str. 39 a násl.)

Pro ně pak předkládá podrobný tematický, obsahový i realizační „scénář“, který současně věcně zdůvodňuje.

Vzhledem k tomu, že toto zdůvodnění obsahuje některá obecněji platná konstatování, dovoluji si je v tomto posudku připomenout:

*„První prohlídková trasa (zvýraznil ZZ) stylizovaná do 18. století by v rámci objektů Územní památkové správy na Sychrově měla výsadní postavení, jelikož žádný další památkový objekt na ÚPS nemá prohlídkovou instalaci na toto období, tudíž se stane Náchod atraktivní i pro návštěvníky preferující období baroka a rokoka. Druhá prohlídková trasa (zvýraznil ZZ) slouží k prezentaci prioritně kmenového mobiliáře Náchoda a představení posledních majitelů, rodu Schaumburg-Lippe. Opět i stylizovat část expozice do dobového rodového muzea je na památkovém objektu ojedinělé. **Obě instalace dostaly téma, ztratily všeobecné zaměření, věnují se primárně náchodskému zámku a jeho majitelům.** (zvýraznil ZZ) Návštěvníci dostanou možnost si vybrat, zda si prohlédnou podobu zámeckých interiérů v 18. anebo ve druhé polovině 19. století. Třetí prohlídková trasa **Na dvoře vévodském** v současné chvíli nevyžaduje žádné zásadní interiérové úpravy. Po samotné reinstalaci hlavních prohlídkových tras je možné ji zaměřit na dobu vévody Kuronského a jeho manželky s uplatněním dobového a správného mobiliáře v klasicismu. Nicméně třetí interiérová expozice nebude klasickou prohlídkovou trasou, její zpřístupnění by bylo pouze výjimečně. Stane se hlavně místem k realizování speciálních dětských prohlídek a dalších kulturních akcí. Pro klasický provoz jsou prioritně určeny mnou navrhované dvě expozice. Prohlídková trasa **Řády, mince, vyznamenání** již nebude samostatným prohlídkovým okruhem, její mobiliář změní své umístění a bude součástí druhé instalace....“*

Předložený text Petra Těžkého doprovází velmi bohatá, názorná, ilustrativní, chvílemi až mrazivě odhalující obrazová příloha, včetně podrobných vizualizací návrhů nových řešení některých prostor.

Závěr:

Práci považuji svým způsobem za příkladnou – zejména v souvislosti se zaměřením studovaného oboru (Prezentace a ochrana kulturního dědictví) a vřele ji **d o p o r u č u j i k o b h a j o b ě**.

Vzhledem k použité metodě a konstatovaným kvalitám navrhuji hodnocení:

V Hradci Králové dne 13. května 2019
PhDr. Zdeněk Zahradník, vedoucí práce